

Bruselj, 20. maj 2022
(OR. fr)

9258/1/22
REV 1

DATAPROTECT 163
JAI 699
ENFOPOL 286
COPEN 203
RELEX 685
TITULAIRES 2
POLCOM 37

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Prenosi osebnih podatkov – dokument predsedstva

V prilogi vam pošiljamo navedeni dokument za zasedanje Sveta za pravosodje in notranje zadeve **9. in 10. junija 2022.**

Prenosi osebnih podatkov so v zadnjih desetletjih postali pomemben gospodarski, varnostni in strateški izziv. Evropska unija je leta 2016 s sprejetjem evropske uredbe o varstvu podatkov in t. i. direktive o policiji in pravosodju dopolnila in utrdila že tako inovativen evropski pravni okvir o varstvu podatkov ter ga postavila kot svetovni standard.

Evropski model na področju prenosov osebnih podatkov

Vodilni instrument v zbirki orodij na področju mednarodnih prenosov, vzpostavljeni z evropskimi predpisi, je sklep o ustreznosti. To je edinstven in izviren pravni instrument, ki izhaja iz dvostranskih pogajanj in ni mednarodni sporazum, temveč sklep Evropske komisije, ki ga ta sprejme po prejemu mnenja Evropskega odbora za varstvo podatkov in po koncu postopka v odboru, v katerem sodelujejo države članice. Delo na tem področju podrobno spremlja tudi Evropski parlament.

Najbolj znan primer sklepa o ustreznosti je zasebnostni ščit (*Privacy Shield*). Prenosi podatkov iz Evropske unije v Združene države so namreč količinsko obsežni, poleg tega pa predstavljajo pomemben gospodarski in varnostni izziv na obeh straneh Atlantika. Zato je na trgovinskem področju razveljavitev najprej varnega pristana (*Safe Harbour*) leta 2015¹ in nato zasebnostnega ščita (*Privacy Shield*) julija 2020² na Sodišču Evropske unije močno odmevala na obeh celinah.

¹ Sodba Sodišča z dne 6. oktobra 2015 v zadevi Schrems I, C-362/14.

² Sodba Sodišča z dne 16. julija 2020 v zadevi Schrems II, C-311/18.

Predsednica Evropske komisije in predsednik Združenih držav sta 25. marca 2022 oznanila, da je bil po skoraj letu pogajanj dosežen načelni dogovor o okvirni zasnovi regulativnih reform, ki bi jih bilo treba sprejeti v Združenih državah, da bi dosegli raven zaščitnih ukrepov, potrebno za sprejetje novega sklepa o ustreznosti, ki bi omogočal prenose osebnih podatkov podjetjem, certificiranim v Združenih državah. Komisija bo sklep o ustreznosti dejansko lahko sprejela, če bodo v skladu z zahtevami, na katere je opozorilo Sodišče, določeni zadostni zaščitni ukrepi glede spoštovanja načel nujnosti in sorazmernosti pri dostopu javnih organov do podatkov in če bo vzpostavljen mehanizem pravnega varstva za evropske državljane in rezidente, ki bo izpolnjeval merila iz Listine o temeljnih pravicah. S tem bi zagotovili, da se v celoti spoštujejo pravice oseb, katerih podatki se prenašajo. Sprejetje tega sklepa je za Evropsko unijo precejšen izziv: treba je namreč najti dogovor, ki bi gospodarskim subjektom omogočil, da nadaljujejo svoje dejavnosti, pri čemer pa v celoti spoštujejo pravo Unije, kot ga razlaga Sodišče Evropske unije.

Poleg tega je trenutno v veljavi več drugih sklepov o ustreznosti:

- enajst sklepov o ustreznosti je Komisija sprejela na podlagi prava pred splošno uredbo o varstvu podatkov³,
- štirje sklepi o ustreznosti so bili sprejeti od začetka veljavnosti splošne uredbe o varstvu podatkov: trije na področju uporabe splošne uredbe o varstvu podatkov glede prenosov na Japonsko, v Združeno kraljestvo in Južno Korejo, en sam pa je bil sprejet na podlagi direktive o policiji in pravosodju za prenose v Združeno kraljestvo.

³ https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_sl/ – Andora, Argentina, Kanada, Guernesey, Ferski otoki, Otok Man, Izrael, Jersey, Nova Zelandija, Švica, Urugvaj.

Ti sklepi o ustreznosti so pomembno orodje za spodbujanje evropskega modela; pomembno je opozoriti tudi na to, da je več držav v svojem notranjem pravu razvilo podobna orodja za prenos, zlasti Združeno kraljestvo in Švica, s katerimi samodejno priznavajo kot ustrezne prenose podatkov v tretje države, ki jih kot ustrezne priznava Komisija; poleg tega je Japonska vzporedno z evropskim sklepom o ustreznosti sprejela svoj sklep o ustreznosti za prenose z Japonske v Evropsko unijo.

Sklepe o ustreznosti je treba redno ocenjevati, da bi ostali pravno ustrezni. Ti sklepi so lahko tudi začasni, kadar se ugotovijo tveganja za posamezna pravna razhajanja.

Splošna uredba o varstvu podatkov določa tudi druga orodja za prenos, kot so standardne pogodbene klavzule, ki so najpogostejše uporabljeno orodje za prenos, zavezujoča poslovna pravila in ustrezni zaščitni ukrepi v drugih pravno zavezujočih instrumentih. Ta orodja so nepogrešljiva, ker je mehanizem ustreznosti zelo zahteven in zato ni mogoč za vse tretje države, tudi kadar je prenos podatkov potreben. Poleg tega so standardne pogodbene klavzule orodje za prenos, ki se širi v številnih tretjih državah.

Prenosi osebnih podatkov v mednarodnih trgovinskih in političnih forumih

Vprašanje mednarodnih tokov osebnih podatkov v dvostranskih in večstranskih trgovinskih pogajanjih ter v večstranskih forumih, kot sta skupini G7 in G20, je v zadnjih letih pridobilo strateško razsežnost. Pogosto je povezano z vprašanjem prenosov neosebni podatkov, ki je prav tako zelo strateško, vendar vir drugačnih izzivov. Francosko predsedstvo je pripravilo pregled s popisom klavzul in izjav v zvezi s prenosom osebnih podatkov v tem okviru, da bi lahko izpostavili glavne trende na tem področju in pomen tesnega usklajevanja na nacionalni in evropski ravni, da bi zagotovili usklajena stališča v vseh forumih. V zvezi s tem je bilo pripravljeno poročilo predsedstva.

Poleg tega so Evropska unija, Avstralija, Komori, Južna Koreja, Mauritius, Indija, Japonska, Nova Zelandija, Singapur in Šrilanka, ki skupno predstavljajo več kot dve milijardi ljudi, na ministrskem forumu za sodelovanje v indopacifiški regiji 22. februarja 2022 podpisali skupno izjavo o zasebnosti in varstvu osebnih podatkov.

Prav tako je vprašanje mednarodnih prenosov osebnih podatkov obravnavalo tudi več drugih mednarodnih organizacij, kot sta Skupina za azijsko-pacifiško gospodarsko sodelovanje (APEC) in Združenje držav jugovzhodne Azije (ASEAN), in v večstranskih forumih se postopoma pojavljajo konkurenčni modeli.

Prenosi osebnih podatkov: pomemben varnostni in pravosodni izziv

Vse večja uporaba digitalnih orodij na vseh področjih, zlasti pri kriminalnih pojavih, prispeva k temu, da je vprašanje prenosa podatkov postalo ključen izziv z vidika varnosti in boja proti kriminalu. Možnost izmenjave podatkov s pristojnimi organi tretjih držav je pogosto odločilna; prenos je mogoč le ob upoštevanju evropskega pravnega okvira in v okviru, ki je skladen z delitvijo pristojnosti med Unijo in državami članicami. Takšna mednarodna pogajanja lahko pripomorejo k spodbujanju evropskega standarda in krepitvi konvergence na svetovni ravni.

Pogajanja o pravilih o varstvu podatkov so tako imela pomembno vlogo med pogajanj o drugem dodatnem protokolu k Budimpeški konvenciji Sveta Evrope o boju proti kibernetiski kriminaliteti. Evropska stališča je usklajevala Evropska komisija. Tako bo verjetno tudi v okviru prihodnjih pogajanj o osnutku konvencije Združenih narodov o boju proti uporabi informacijskih in komunikacijskih tehnologij v kriminalne namene.

Poleg tega je bilo med Unijo in več tretjimi državami (Združene države, Kanada in Avstralija) izpogajanih in podpisanih več sporazumov o prenosih podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) oziroma o njih še potekajo pogajanja; ti podatki, ki jih morajo letalski prevozniki obvezno zbrati od potnikov, vsebujejo informacije, kot so ime potnika, datumi potovanja, načrt potovanja, številka sedeža, podatki o prtljagi, kontaktni podatki potnika in uporabljeno plačilno sredstvo. Na podlagi mnenja Sodišča Evropske unije z dne 26. julija 2017, na katerega se je skliceval Evropski parlament, so bile pojasnjene zahteve Sodišča v zvezi s prenosi podatkov iz PNR.

Poleg tega je vprašanje prenosov osebnih podatkov pomembno vprašanje tudi v okviru nekaterih dvostranskih programov ali sporazumov, ki se nanašajo na program izdajanja vizumov ali izvzetja iz vizumske obveznosti.

V zvezi z zasebnostnim ščitom (ang. *Privacy Shield*) bo predsedstvo pozvalo Komisijo, naj predstavi trenutno stanje teh razprav z Združenimi državami, ministri in ministrice pa bodo pozvani, naj izrazijo svoje mnenje zlasti glede možnosti novega sklepa o ustreznosti za prenose v Združene države in zaščitnih ukrepov, ki se v zvezi s tem zdijo bistveni.

Prav tako bodo pozvani, naj odgovorijo na naslednje vprašanje: Glede na to, da so mednarodni prenosi osebnih podatkov postali velik strateški izziv na več pomembnih področjih javne politike, ali se strinjate, da morajo zato različni institucionalni akterji, zlasti Komisija in Svet, enotno izvajati usklajeno in ambiciozno evropsko politiko?